

N:o 35.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående
bestridande af kostnaderna för vattenfallsstyrelsen
m. m.; gifven Stockholms slott den 28 januari 1910.*

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att det å vattenfallsstyrelsens stat uppförda anslaget till expenser m. m. må från och med år 1911 höjas med 10,000 kronor eller från 16,000 kronor till 26,000 kronor;

att för bestridande af kostnaderna för vattenfallsstyrelsen enligt af Riksdagen för styrelsen godkänd stat må från och med år 1911 tills vidare årligen utgå af inkomsterna från Trollhätte kanalverk ett belopp af 26,000 kronor och af inkomsterna från Trollhätte kraftverk ett belopp af 44,000 kronor;

att för ändamål, som skola tillgodoses genom det å vattenfallsstyrelsens stat uppförda anslaget till expenser m. m., må under år 1910 af inkomsterna från Trollhätte kraftverk användas ett belopp af 10,000 kronor; samt

att för gäldande af kostnaderna för af vattenfallsstyrelsen under år 1909 verkställda undersökningar och utredningar rörande vissa vattenfall m. m. må af inkomsterna från Trollhätte kraftverk användas ett belopp af högst 3,500 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28
januari 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              grefve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER.
              von SYDOW.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:
För uppehållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet under åren
1909 och 1910 har Riksdagen på extra stat för hvart och ett af dessa
år anvisat 34,000 kronor äfvensom medgifvit, att af inkomsterna under
samma år från Trollhätte kanalverk finge såsom bidrag till upprätt-
hållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet utgå ett belopp af 26,000
kronor för hvartdera året. Dessa belopp voro afsedda att täcka de
utgifter, som upptagas i följande af Riksdagen år 1908 godkända stat:

	Summa kronor.
Vattenfallsdirektören (arfvode)	20,000
En ledamot i vattenfallsstyrelsen (d:o)	2,000
Tro ledamöter i vattenfallsstyrelsen (d:o)	6,000
Biträdande ingenjören (d:o)	8,000
Sekreteraren och ombudsmannen (d:o).....	8,000
Expenser m. m.....	16,000
Summa kronor	60,000

Vattenfallsstyrelsen har nu i skrifvelse den 29 oktober 1909 hemställt om anslag för uppehållande af styrelsens verksamhet under år 1911 och därvid föreslagit, att det i staten för styrelsen upptagna anslaget till expenser m. m. måtte höjas med 10,000 kronor.

Enligt hvad framgår af det yttrande till statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden, som fanns bifogadt propositionen n:r 159 till 1908 års riksdag angående inrättandet af en vattenfallsstyrelse m. m., jämte Riksdagens skrifvelse den 1 juni 1908 angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, skulle med expensanslaget, 16,000 kronor, gäldas kostnaderna för expenser, hyra af lokal för vattenfallsstyrelsen, afföning af vaktmästare m. m. Däremot förutsattes, att reseersättningar skulle utgå af det under vederbörande hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Vid föredragning den 17 juni 1908 af Riksdagens berörda skrifvelse fastställde Eders Kungl. Maj:t den af Riksdagen godkända staten för vattenfallsstyrelsen samt beslutade i sammanhang härmed, att styrelsen skulle höra under civilepartementet.

Innan jag redogör för de skäl, som vattenfallsstyrelsen anført för den af styrelsen föreslagna höjningen af expensanslaget, anser jag mig böra anmäla en af styrelsen i underdänig skrifvelse den 2 september 1909 gjord framställning.

Uti denna skrifvelse har vattenfallsstyrelsen till en början erinrat därom, att jämlikt den af Eders Kungl. Maj:t för vattenfallsstyrelsen utfärdade nådiga instruktionen den 31 december 1908 det tillkommer styrelsen att förvalta åtskilliga Kungl. Maj:t och kronan tillhöriga vattenfall. Då det, anför vattenfallsstyrelsen, syntes vara erforderligt för en rationell förvaltning af den statsegendom, som blifvit sty-

relsen anförtrodd, att i den utsträckning omständigheterna kunna medgifva utan dröjsmål uppgöra kartor öfver vissa af dessa vattenfall samt verkställa utredningar af teknisk och juridisk natur rörande sådana förhållanden, som böra klargöras, innan styrelsen kan bedöma, hvilka åtgärder lämpligen böra af styrelsen vidtagas, för att vattenfallen i framtiden må kunna med större fördel tillgodogöras för något statens ändamål, har styrelsen gått i författning om utförande af arbeten af ofvan angifvet slag. Dessa arbeten hafva gifvetvis varit förenade med särskilda kostnader. Till följd af nådig befallning eller med anledning af framställningar från andra ämbetsmyndigheter har styrelsen vidare, enligt hvad i skrifvelsen anföres, sett sig nödsakad att i åtskilliga ärenden, som röra vattenfall, hvilka helt eller delvis äro i statens ägo, eller å hvilka staten tilläfvventyrs kan framställa anspråk, verkställa utredningar, som understundom föranledt undersökningar å ort och ställe. För att om möjligt förekomma att sådana dammbyggnader, som kunna inverka å tillgodogörandet af staten tillhöriga vattenfall, komma till utförande, har styrelsen hos samtliga Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anhållit att varda underrättad, när från vederbörande domhafvande inkommer meddelande, att häradssyn blifvit utsatt med anledning af begärdt tillstånd att bygga i vatten. Det torde med allt skäl kunna antagas, fortsätter styrelsen, att bevakandet af kronans rätt i berörda afseende skall komma att förorsaka styrelsen icke ringa kostnader. Såsom exempel har styrelsen omnämnt, att styrelsen, på därtill af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län gifven anledning, hos landtmäteristylelsen anhållit om förordnande för en i landtmäterifrågor sakkunnig person att genomgå vederbörliga afvittrings- och skifteshandlingar jämte tillhörande kartor för utrönande, i hvad mån dessa kunna lämna stöd för å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar framställda anspråk å rätt, helt eller delvis, till vattnet i Hissmoforsen och Kattstrupeforsen i Indalsälven, samt att landtmäteristylelson i skrifvelse till vattenfallsstyrelsen såsom sin mening uttalat, att den sålunda begärda och numera verkställda utredningen skäligen borde ersättas med femhundra kronor.

Det torde emellertid vara uppenbart, anför vattenfallsstyrelsen vidare, att det knappt tillmätta anslag, som står styrelsen till buds till aflöningar åt extra tjänstemän, vaktmästare och skrifbiträden, hyra, expenser m. m., icke kan vara tillräckligt jämväl för nu ifrågakomna utgifter. Vid fastställande af expensanslagets belopp lärer något sådant icke heller hafva varit afsedt. Då emellertid, såsom ofvan antydts, dessa utgifter äro oundgängligen nödiga för en rationell förvaltning af de vatten-

fall, som äro ställda under styrelsen, bör enligt styrelsens förmenande ett särskildt anslag därtill anvisas. Beträffande det belopp, som kan vara behöfligt för nämnda ändamål, säger sig styrelsen icke vara i stånd att uppgöra några exakta beräkningar. Såvidt nu kan bedömas, anser emellertid styrelsen ett anslag af 10,000 kronor böra visa sig tillräckligt för en afsevärd tid framåt.

På grund af hvad sålunda anförts har vattenfallsstyrelsen i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte för bestridande af kostnaderna för de undersökningar, utredningar och öfriga arbeten, som under den närmaste tiden äro förenade med afgifvande af utlåtande i remitterade ärenden eller eljest till främjande af statens rätt och fördel finnas erforderliga vid en ändamålsenlig förvaltning af de vattenfall, som blifvit styrelsen anförtrodda, till styrelsens förfogande mot redovisningsskyldighet ställa ett belopp af 10,000 kronor.

Jag vill i detta sammanhang erinra, att för vissa större utredningar anvisats särskilda medel. Sålunda har statskontoret anbefallts genom nådigt bref den 18 januari 1908 att till Trollhättestyrelsen och genom nådigt bref den 5 februari 1909 att till vattenfallsstyrelsen, på rekvisition i mån af behof, förskottsvis utanordna tillhopa högst 15,000 kronor till bestridande af kostnaderna för af Eders Kungl. Maj:t anbefalld utredning rörande anläggande för statens räkning af en elektrisk kraftstation för användande af den staten tillhörande vattenkraften i Älfkarleby vattenfall.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t genom nådiga bref den 5 februari och den 17 september 1909 anbefallt statskontoret att förskottsvis till vattenfallsstyrelsen utanordna tillhopa högst 35,000 kronor att, mot redovisningsskyldighet, i mån af behof af styrelsen användas för bestridande af kostnaderna för genom nådiga bref den 7 november 1908 och den 23 april 1909 anbefallda utredningar beträffande möjligheten att för industriellt behof tillgodogöra något eller några af de staten tillhöriga vattenfallen inom Torne, Kalix och Lule älfvars vattensystem samt rörande anläggning af ett elektriskt kraftverk vid vattenfallet Vakkoski i Torne älf.

Uti sin underdåniga skrifvelse den 29 oktober 1909 har vattenfallsstyrelsen till stöd för expensanslagets höjning anført, att anslaget med säkerhet redan under år 1909 kommer att visa sig otillräckligt för gäldande af de kostnader, för hvilka det är afsedt, då det i stor utsträckning varit nödigt att använda detta anslag till aflöning åt extra personal. Sålunda har styrelsen för göromålen behöriga gång anställt

en registrator och bokförare, som åtnjuter ett arfvode af 3,000 kronor, en amanuens å ombudsmansafdelningen med ett arfvode af 1,500 kronor, renskrifverskor, vaktmästare och vaktmästarbiträde. I någon mån har det, säger styrelsen, visserligen ansetts lämpligt och rättvist, att kostnaderna härför liksom ock för några af styrelsens öfriga utgifter utgå af de anslag, som af Eders Kungl. Maj:t beviljats för verkställande af särskilda undersökningar och utredningar, men det har dock icke varit möjligt att af de anslagna expensmedlen bestrida alla hithörande kostnader, såsom hyra för ämbetslokalen, värme, belysning, vikariatsersättningar, städning och dylikt, afgifter för postbefordran, telefonafgifter, mindre reparationer, inköp af skrifmaterialier, böcker och tidskrifter, däribland nyare teknisk litteratur, hvilken betingar relativt högt pris, men som är nödvändig för ett behörigt fullgörande af det vattenfallsstyrelsen lämnade uppdrag, inbindning m. m. Om expensmedelsanslaget visat sig icke kunna förslå till gäldande af kostnaderna för nämnda ändamål, är det uppenbart, anser styrelsen, att det än mindre skall kunna lämna tillgång till bestridande af sådana kostnader, som icke lära hafva tagits i beräkning vid bestämmande af anslagets belopp.

Efter att hafva vidrört de i styrelsens skrivelse den 2 september 1909 omnämnda undersökningarna rörande vattenfall m. m. framhåller styrelsen, att, därest ett särskildt anslag för detta ändamål icke ställes till styrelsens förfogande, erfordras en motsvarande höjning af anslaget till expenser, i synnerhet som det finnes all anledning antaga, att styrelsen för framtiden i än större utsträckning skall finna sig nödsakad att föranstalta om utredningar och undersökningar af angifvet slag. Det kan därför, enligt hvad styrelsen uppgifver, förutses, att det såväl på grund häraf som af ökning af göromålen i öfrigt i en nära framtid skall blifva behöfligt att hos styrelsen anställa ytterligare arbetskrafter.

Härtill kommer slutligen, fortsätter styrelsen, att styrelsen har för afsikt att flytta en stor del af den nu å kraftverksanläggningens konstruktionskontor i Trollhättan anställda personalen till Stockholm, då enligt styrelsens uppfattning stora fördelar däraf skulle vinnas vid uppgörande af planer och ritningar för ombyggnaden af Trollhätte kanal och för de öfriga anläggningar, för hvilka planer komma att af styrelsen uppgöras. Visserligen komma, säger styrelsen, de kostnader, som uppstå för konstruktionskontoret att till öfvervägande del bestridas af de medel, som anslagits eller komma att ytterligare anvisas för utförande af särskilda anläggningar eller för verkställande af utredningar m. m., men äfven expensmedelsanslaget torde komma att i någon mån betungas med utgifter för en dylik utvidgning af styrelsens personal.

På grund af hvad sålunda anförts har styrelsen i förslaget till stat upptagit expensmedelsanslaget till 26,000 kronor.

Under framhållande att samma skäl, som ofvan anförts för ökning af nämnda anslag, äga giltighet jämväl för år 1910 har vattenfallsstyrelsen dessutom hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att enahanda ökade belopp till expenser m. m. må under sistnämnda år stå till styrelsens förfogande; och anser styrelsen, att skillnaden mellan det sålunda ifrågasatta och det nuvarande beloppet lämpligen kan anvisas att utgå af de beräknade vinstmedlen för Trollhätte kraftverk.

Sedan från vattenfallsstyrelsen begärts uppgift rörande de kostnader för redan verkställda undersökningar och utredningar, som icke kunna gäldas af särskildt anvisade medel, äfvensom närmare upplysning angående användande af expensanslaget för år 1909, har styrelsen uti en till chefen för civildepartementet ställd skrifvelse af den 31 december 1909 anført, att kostnaderna för de undersökningar och utredningar m. m., för hvilka det i den underdåniga skrifvelsen den 2 september 1909 begärda anslaget var afsedt, ännu icke kunna exakt uppgifvas, men att det torde komma att visa sig hafva under år 1909 uppgått till omkring 3,000 kronor och i hvarje fall icke öfverstiga 3,500 kronor. Därest nämnda anslag icke kommer att ställas till styrelsens förfogande, men däremot den af styrelsen ifrågasatta ökningen af expensmedelsanslaget blifver af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen medgifven, komma, säger vidare styrelsen, de kostnader, som för framtiden åsamkas styrelsen för de i sistberörda underdåniga skrifvelse angifna ändamål, att gäldas af expensmedelsanslaget. Det torde emellertid, enligt hvad styrelsen vidare anför, vara uppenbart, att endast de så att säga ordinarie utgifterna af denna art kunna täckas af nämnda anslag. Därest styrelsen får sig ålagdt att vidtaga mera omfattande undersökningar i visst ärende, lära därpå kunna föranledas så betydande kostnader, att dessa måste bestridas med särskildt för ändamålet anvisade medel. I sammanhang härmed anser sig styrelsen böra anmäla, att styrelsen har för afsikt att inom den närmaste tiden ingå till Eders Kungl. Maj:t med underdånig framställning dels om bemyndigande för styrelsen att utarbete på terrängundersökningar grundade förslag till utnyttjande af de för statens järnvägars elektrifiering inköpta vattenfallen i Motala ström, Järleån, Lagan och Bolmån dels ock om anvisande af erforderliga medel för uppgörande af dylika förslag.

Därest styrelsens framställning om ökning af expensmedelsanslaget vinner bifall, komma sålunda, framhåller styrelsen, utgifterna för de ändamål, som afsetts i styrelsens underdåniga skrifvelse den 2 september 1909, i regel att bestridas af nämnda anslag. Det belopp intill 3,500 kronor, som under året åtgått för ifrågavarande utredningar och arbeten, anser styrelsen emellertid för framtiden komma att visa sig otillräckligt, då det finnes all anledning antaga, att styrelsen framdeles i än större utsträckning skall finna sig nödsakad att föranstalta om utredningar och undersökningar af angifvet slag. Det synes nämligen, anför styrelsen, ligga i öppen dag, att styrelsens första verksamhetsår härutinnan icke kan vara normerande, i synnerhet som först under den allra sista tiden frågan om kronans rätt till åtskilliga grupper af vattenfall, som äro eller åtminstone hittills allmänt ansetts vara i enskild besittning, kommit upp på dagordningen. För tillvaratagande af Kungl. Maj:ts och kronans rätt med afseende å ifrågavarande vattenfall lära enligt styrelsens mening utredningar och andra åtgärder komma att förändras jämväl för vattenfallsstyrelsen. Allt eftersom intresset för utförande af vattenkraftanläggningar eller för vidtagande af åtgärder för främjande af vattenkraftens tillgodogörande stiger inom landet, kommer gifvetvis äfven större och mera omfattande arbete att därpå påkallas för vattenfallsstyrelsen.

Äfven de utgifter, för hvilka expensmedelsanslaget är afsedt, hafva emellertid — oaktadt styrelsen låtit sig angeläget vara att så mycket som möjligt begränsa dem — under året vida öfverstigit hvad på förhand beräknats. Frånsedt förenämnda belopp, intill 3,500 kronor, hafva nämligen omförmälda utgifter, såvidt nu kan bedömas, för år 1909 uppgått till omkring 20,500 kronor. De största utgiftsposterna äro följande:

Aflöningar:

T. f. registrator och redogörare	kronor 3,000:—	
Amanuens	» 1,500:—	
Två skrifbiträden	» 2,400:—	
Vaktmästare	» 1,000:—	
Vaktmästarbiträde	» 600:—	8,500:—
Hyra för ämbetslokalen		5,400:—
Uppvärmning af d:o omkring		740:—
Belysning af d:o »		540:—
Städning af d:o »		600:—

Transport kronor 15,780:—

	Transport kronor	15,780: —
Prenumeration å tidningar och tidskrifter m. m. omkring	.....	440: —
Postafgifter omkring	.....	480: —
Telefonabonnement	.....	380: —
Telefonsamtalsafgifter omkring	.....	500: —
Skrif- och kontorsmaterialier omkring	.....	1,770: —
	<hr/>	
	Summa kronor	19,350: —

Såsom styrelsen meddelat i sin underdåniga skrifvelse den 29 oktober 1909 har det, fortsätter styrelsen, ansetts lämpligt och rättvist, att en del af dessa styrelsens utgifter utgå af de anslag, som beviljats för verkställande af särskilda undersökningar och utredningar. Sålunda har på dessa öfverförts $\frac{1}{4}$ af kostnaderna för styrelsens ämbetslokal, hvarjämte kostnaderna för aflöningar till skrifbiträden, post-, telegraf- och telefonafgifter, skrif- och kontorsmaterialier m. m. fördelats i samma proportion som anslaget för uppehållande af styrelsens verksamhet stått till de för ifrågavarande undersökningar och utredningar i öfrigt utbetalda medel. Det belopp, som sålunda debiterats nämnda undersökningar och utredningar, torde, säger styrelsen, komma att uppgå till omkring 4,500 kronor, och följaktligen de kostnader för expenser m. m., som komma att påhvila styrelsen, icke öferskrida det i styrelsens stat nu upptagna anslaget för ifrågavarande utgifter.

Vid bestämmande af beloppet af styrelsens expensmedelsanslag bör emellertid enligt styrelsens förmenande jämväl fästas afseende vid den omständigheten, att särskilda anslag för verkställande af vissa undersökningar och utredningar sannolikt icke alltid komma att stå till styrelsens förfogande och följaktligen icke heller, på sätt ägt rum under år 1909, en del af omkostnaderna för ämbetslokalen, renskrifning m. m. kunna öfverföras på dylika anslag. De kostnader, som gäldats af sådana medel, äro nämligen icke enbart föranledda af vederbörande undersöknings- och utredningsarbeten utan äro delvis af mera konstant natur, så att de måste utgå äfven under normala förhållanden.

På grund af hvad sålunda anförts, har vattenfallsstyrelsen, i händelse förberörda anslag å 10,000 kronor, hvilket styrelsen begärt i sin underdåniga skrifvelse den 2 september 1909, icke skulle komma att anvisas, anhållit, att till täckande af de kostnader, som under år 1909 åsamkats styrelsen för de i sistnämnda skrifvelse omförmälda ändamål, måtte till styrelsens förfogande ställas erforderliga medel till belopp icke öfverstigande 3,500 kronor.

Departemens-
chefens
yttrande.

Hvad vattenfallsstyrelsen sålunda anfört synes mig ådagalägga behöfvat af att det å styrelsens stat uppförda expensanslaget höjes.

Åtskilliga utgifter, som vid bestämmande af staten för vattenfallsstyrelsen icke förutsetts, hafva måst bestridas af detta anslag, som därigenom blifvit otillräckligt. Sålunda har vattenfallsstyrelsen nödgats från expensanslaget utanordna aflöning till en registrator och redogörare samt till en amanuens, hvilken biträder sekreteraren och ombudsmannen. De sakkunniga, hvilka biträdde vid utarbetande af förslag rörande förvaltningen af statens vattenfall, upptogo visserligen bland de göromål, som skulle åligga sekreteraren och ombudsmannen hos vattenfallsstyrelsen, äfven diariesföring af inkommande ärenden. Redan från början af vattenfallsstyrelsens verksamhet visade det sig emellertid omöjligt för sekreteraren och ombudsmannen att, jämte fullgörande af de kräfvande göromål, som i öfrigt höra till hans tjänst, föra styrelsens diarium. Det blef därför nödvändigt att anställa en särskild registrator, som äfven fått i uppdrag att ombesörja styrelsens icke obetydliga bokföring. Därjämte har en amanuens måst anlitas för verkställande af en del göromål.

Hvad angår de af vattenfallsstyrelsen omnämnda tekniska utredningarna rörande vissa vattenfall och till vattenfallsstyrelsen remitterade ärenden, erfordras gifvetvis, att styrelsens biträdande ingenjör får anlita den å styrelsens konstruktionskontor eller vid underlydande verk anställda extra ordinarie personalen för verkställande af undersökningar i terrängen och för utförande af beräkningar och ritningar. Vid vissa undersökningar kunna afsevärda kostnader uppkomma för handtlangning, jordborrning och dylikt. Äfven för de juridiska utredningarna i dylika ärenden torde stundom yppa sig behof af extra arbetskrafter. Enligt hvad vattenfallsstyrelsen meddelat har aflöning till personalen å styrelsens konstruktionskontor, i den mån den tagits i anspråk för nu ifrågasvarande utredningar, hittills hufvudsakligen utgått från de anslag, som beviljats för särskilda undersökningar och utredningar. Det synes emellertid vara lämpligast, att kostnaderna för ifrågasvarande utredningar, i den mån de icke kunna utföras enbart af styrelsens ordinarie tjänstemän, i regel bestridas af expensanslaget, och att icke något särskildt anslag, såsom af styrelsen alternativt ifrågasatts, anvisas för detta ändamål. I sådant fall erfordras emellertid jämväl till följd af nu anförda omständigheter höjning af expensanslaget. Jag vill dock erinra, att i enstaka fall, då fråga är om ärende, som kräfver synnerligen vidlyftiga utredningar, kan äfven för framtiden blifva erforderligt, att särskilda medel anvisas för ändamålet.

Beträffande det belopp, hvarmed expensanslaget skulle höjas, lärer detta, i enlighet med hvad vattenfallsstyrelsen föreslagit, kunna bestämmas till 10,000 kronor.

Uti den till innevarande års riksdag aflättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att anvisa medel för påbörjande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af en schematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall. Därest denna framställning af Riksdagen bifalles, kommer, i samband med hydrografiska byråns arbeten, undersökningar att påbörjas rörande vattenfallen i landet. Dessa undersökningar måste emellertid försiggå enligt en på förhand bestämd plan. I fall fråga uppstår om bebyggande eller utarrendering af ett i statens ägo redan befintligt fall eller om förvärfvande för statens räkning af ett enskild tillhörigt vattenfall, som hittills icke undersökts, lärer det därför icke vara lämpligt att afbryta hydrografiska byråns arbeten för att i stället verkställa utredning rörande detta fall. En sådan rubbning i byråns arbeten skulle, utom tidsutdräkt, antagligen vålla betydligt större kostnad, än om utredning rörande det särskilda fallet företages genom annan personal. Undersökningarna för åstadkommande af öförmälda vattenfallsförteckning och beskrifning lära för öfrigt särskildt i juridiskt och kameratealt afseende icke kunna blifva så fullständiga, att icke ytterligare utredning framdeles i många fall blifver af nöden.

Ett bifall till förslaget om anslag för åstadkommande af öförmälda förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall medför alltså icke, att ej medel behöfva finnas tillgängliga för enstaka undersökningar rörande vattenfall.

I sammanhang härmed anser jag mig böra tillkännagifva, att vattenfallsstyrelsen i skrifvelse den 17 december 1909 begärt anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för inköp af möbler och kontorsinventarier för styrelsens lokal äfvensom för anskaffande af viss under de senare åren utkommen, för styrelsen behöffig teknisk och juridisk litteratur samt instrument m. m. Då det å styrelsens stat uppförda anslaget till expenser m. m. icke lämnar tillgång till gäldande af dessa kostnader, torde desamma, såsom afseende en icke återkommande utgift, kunna bestridas af medel från det å sjätte hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

På sätt förut öförmälts, har Riksdagen medgifvit, att af inkomsterna under åren 1909 och 1910 från Trollhätte kanalverk må såsom bidrag till upprätthållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet utgå ett

belopp af 26,000 kronor för hvardera året, medan Riksdagen på extra stat anvisat medel till täckande af de öfriga kostnaderna för styrelsen.

Under mars månad innevarande år väntas det stora kraftverket vid Trollhättan kunna sättas i gång, hvarefter inkomster från detsamma börja inflyta. Jag anser det därför kunna ifrågasättas, att kraftverkets vinstmedel användas till gäldande af den del af utgifterna för vattenfallsstyrelsen, som icke bestrides med inkomsterna från kanalverket. Visserligen omfattar vattenfallsstyrelsens verksamhet betydligt mer än handhavande af ledningen utaf Trollhätte kanal- och kraftverk. Detta åliggande utgör dock för närvarande en så stor del af styrelsens göromål, att det icke kan vara oegentligt, att samtliga kostnader för vattenfallsstyrelsen bestridas af inkomsterna från nämnda kanal- och kraftverk, och att något särskildt anslag för detta ändamål alltså icke vidare äskas af Riksdagen.

Uti infordradt yttrande har vattenfallsstyrelsen också förmått sig icke hafva något att erinra mot, att samtliga kostnaderna för styrelsen tills vidare utgå från Trollhätte kanal- och kraftverks vinstmedel. Styrelsen har dock framhållit, att det belopp, som sålunda må komma att utgå af kraftverkets vinstmedel, vid beräkning af tantiem för öfveringenjören vid kraftverket bör anses tillhöra nettovinsten, samt att, i händelse amorteringsplan för kraftverket kommer att fastställas, det bidrag till bestridande af kostnaderna för vattenfallsstyrelsens verksamhet, som kommer att täckas af kraftverkets medel, bör anses ingå i det amorteringsbelopp, hvilket årligen skall af styrelsen utgöras.

Mot hvad vattenfallsstyrelsen sålunda anfört har jag intet att erinra.

Därest, såsom jag anser lämpligt, samtliga kostnader för upprätthållande af vattenfallsstyrelsens verksamhet enligt af Riksdagen för styrelsen godkänd och af Eders Kungl. Maj:t fastställd stat skola utgå af vinstmedlen från Trollhätte kanal- och kraftverk, synes hos Riksdagen böra begäras tillstånd att *tills vidare* på detta sätt bestrida utgifterna för styrelsen. Liknande bemyndiganden hafva förut af Riksdagen meddelats. Sålunda har Riksdagen genom skrifvelse den 13 maj 1902, n:r 90, medgifvit, att från och med år 1903 må från arbetarförsäkringsfondens intressemedel årligen användas vissa belopp till bestridande af aflöningar till riksförsäkringsanstaltens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma m. m. Vidare har Riksdagen enligt skrifvelse den 20 maj 1903, n:r 135, medgifvit, att de bidrag, som enligt de af Riksdagen beslutade lagar om försäkringsrörelse och om utländsk försäk-

ringstanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket skola af försäkringsanstalterna till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet årligen erläggas, må från och med 1904 tills vidare af Kungl. Maj:t användas till bestridande af aflöningar till försäkringsinspektionens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma.

Hvad angår storleken af de belopp, som skola från de olika Trollhätteverken utgå, läser bidraget från kanalverket kunna bibehållas vid den nuvarande summan, 26,000 kronor, och återstoden utgå från kraftverket. Vattenfallsstyrelsen har meddelat, att inkomsterna från Trollhätte kraftverk, sedan driftkostnader afgått, beräknats för år 1910 till minst 300,000 kronor och för år 1911 till minst 500,000 kronor. I den mån vattenfallsstyrelsen får andra kraftverk under sin förvaltning, böra äfven dessa i förhållande till de från dem inflytande vinstmedel bidraga till gäldande af kostnaderna för styrelsen och efter Riksdagens medgifvande jämkning äga rum beträffande de belopp, som nu anses böra utgå från Trollhätte kanal- och kraftverk.

Från kraftverkets vinstmedel torde kunna tagas äfven det belopp af 10,000 kronor, hvarmed vattenfallsstyrelsen anser expensanslaget behöfva ökas för innevarande år, samt det belopp af högst 3,500 kronor, som erfordras för gäldande af kostnaderna för under år 1909 verkställda utredningar rörande vissa vattenfall.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva,

att det å vattenfallsstyrelsens stat uppförda anslaget till expenser m. m. må från och med år 1911 höjas med 10,000 kronor eller från 16,000 kronor till 26,000 kronor;

att för bestridande af kostnaderna för vattenfallsstyrelsen enligt af Riksdagen för styrelsen godkänd stat må från och med år 1911 tills vidare årligen utgå af inkomsterna från Trollhätte kanalverk ett belopp af 26,000 kronor och af inkomsterna från Trollhätte kraftverk ett belopp af 44,000 kronor;

att för ändamål, som skola tillgodoses genom det å vattenfallsstyrelsens stat uppförda anslaget till expenser m. m., må under år 1910 af inkomsterna från Trollhätte kraftverk användas ett belopp af 10,000 kronor; samt

att för gäldande af kostnaderna för af vattenfallsstyrelsen under år 1909 verkställda undersökningar och utredningar rörande vissa vatten-

fall m. m. må af inkomsterna från Trollhätte kraftverk användas ett belopp af högst 3,500 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Sölve Berger.